Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0122

Kontrola, transparentnosť a vysledovateľnosť nástrojov založených na výkonnosti

Uznesenie Európskeho parlamentu z 28. apríla 2026 o kontrole, transparentnosti a vysledovateľnosti nástrojov založených na výkonnosti (2025/2032(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na články 311, 312, 319, 323 a 324 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

– so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027[1], a na spoločné vyhlásenia, na ktorých sa v tejto súvislosti dohodli Európsky parlament, Rada a Komisia, ako aj na súvisiace jednostranné vyhlásenia,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie[2] (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[3] (ďalej len „nariadenie o podmienenosti právnym štátom“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych

---

1 Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
2 Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2022 o zvýšení viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027: odolný rozpočet EÚ pripravený na nové výzvy[5],

– so zreteľom na svoju pozíciu z 27. februára 2024 k návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027[6],

– so zreteľom na Medziinštitucionálnu dohodu zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov[7] (ďalej len „medziinštitucionálna dohoda“),

– so zreteľom na svoju pozíciu zo 16. decembra 2020 k návrhu nariadenia Rady, ktorým sa ustanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027[8],

– so zreteľom na výročnú správu Európskeho dvora audítorov (ďalej len „EDA“) z 10. októbra 2024 o plnení EÚ rozpočtu za rozpočtový rok 2023 spolu s odpoveďami inštitúcií,

– so zreteľom na osobitnú správu EDA č. 13/2024 z 2. septembra 2024 s názvom Čerpanie finančných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – Postupuje sa s oneskorením a naďalej je ohrozené dokončenie opatrení, a tým aj plnenie cieľov mechanizmu, na osobitnú správu EDA č. 14/2024 z 11. septembra 2024 s názvom Zelená transformácia – Nejasný príspevok z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj na osobitnú správu EDA č. 22/2024 z 21. októbra 2024 s názvom Dvojité financovanie z rozpočtu EÚ – Kontrolným systémom chýbajú základné prvky na zmiernenie zvýšeného rizika vyplývajúceho z toho, že model financovania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti nie je spojený s nákladmi,

– so zreteľom na preskúmanie EDA 03/2025 zo 16. júna 2025 s názvom Príležitosti pre viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2027,

---

4 Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
5 Ú. v. EÚ C 177, 17.5.2023, s. 115.
6 Ú. v. EÚ C, C/2024/6750, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6750/oj.
7 Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
8 Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 240.

preskúmanie EDA 04/2025 z 19. júna 2025 s názvom Budúcnosť politiky súdržnosti EÚ: poučenia z minulosti,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. mája 2025 o prepracovanom dlhodobom rozpočte pre Úniu v meniacom sa svete a na stanovisko Výboru pre kontrolu rozpočtu pre Výbor pre rozpočet k prepracovanému dlhodobému rozpočtu pre Úniu v meniacom sa svete[9],

– so zreteľom na správu svojho Výboru pre kontrolu rozpočtu z 23. apríla 2025 o absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie za rozpočtový rok 2023, oddiel III – Komisia, výkonné agentúry a deviaty, desiaty a jedenásty Európsky rozvojový fond,

– so zreteľom na správu Komisie z decembra 2023 s názvom Štúdia na podporu hodnotenia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v polovici trvania,

– so zreteľom na výročnú správu Európskej prokuratúry za rok 2024 uverejnenú 3. marca 2025,

– so zreteľom na správu Maria Draghiho zo septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti (Draghiho správa),

– so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov z 8. októbra 2024 s názvom Preskúmanie európskeho plánu na oživenie hospodárstva po pandémii ochorenia COVID-19 v polovici trvania (Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti)[10],

– so zreteľom na informácie uverejnené v hodnotiacej tabuľke Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti,

– so zreteľom na svoj interný výskum, hĺbkovú analýzu a briefingy týkajúce sa vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti,

– so zreteľom na správu Enrica Lettu zo 17. apríla 2024 s názvom Oveľa viac než len trh: posilnenie jednotného trhu s cieľom zabezpečiť udržateľnú budúcnosť a prosperitu pre všetkých občanov EÚ (Lettova správa),

– so zreteľom na správu skupiny Komisie na vysokej úrovni pre budúcnosť politiky súdržnosti z 20. februára 2024 s názvom Spoločné formovanie udržateľnej budúcnosti – súdržnosť pre konkurencieschopnú a inkluzívnu Európu,

---

9 Prijaté texty, P10_TA(2025)0090.

10 Ú. v. EÚ C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj.

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. februára 2025 s názvom Na ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu (COM(2025)0046),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. januára 2025 s názvom Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ (COM(2025)0030),

– so zreteľom na závery Európskej rady z 20. marca 2025, 6. marca 2025 a 19. decembra 2024,

– so zreteľom na politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024 – 2029, ktoré zvolená predsedníčka Komisie predstavila 18. júla 2024,

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 20. novembra 2024 s názvom Rozpočet EÚ a miestne orientované politiky: návrhy nových mechanizmov navrhovania a vykonávania vo VFR po roku 2027[11],

– so zreteľom na návrh Komisie zo 16. júla 2025 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec sledovania výdavkov a výkonnosti rozpočtu a ďalšie horizontálne pravidlá pre programy a činnosti Únie (COM(2025)0545),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. júna 2025 o vykonávaní Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti[12],

– so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A10-0074/2025),

– so zreteľom na článok 55 a článok 148 ods. 2 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A10-0022/2026),

A. keďže čoraz väčší počet politických priorít v EÚ vytvára ďalší tlak na rozpočet EÚ, čím sa zodpovedné využívanie dostupných finančných zdrojov stáva nevyhnutnejším ako kedykoľvek predtým; keďže správne finančné riadenie, ako je vymedzené v nariadení o rozpočtových pravidlách, si vyžaduje, aby sa finančné prostriedky EÚ čerpali v súlade so zásadami hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti, aby sa zabezpečilo využívanie zdrojov nákladovo efektívnym spôsobom, aby sa ciele dosiahli včas, v náležitej kvantite i kvalite a za najlepšiu cenu a aby sa dosiahli plánované výsledky a účinky; keďže to posilňuje nevyhnutnosť obozretnosti vo finančnom riadení, aby sa zaručilo, že výdavky prinesú preukázateľnú návratnosť investícií z

---

11 Ú. v. EÚ C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj.

12 Prijaté texty, P10_TA(2025)0128.

hľadiska hospodárskeho rastu, konkurencieschopnosti a dosahovania priorít EÚ;

B. keďže, ak má financovanie EÚ formu podpory, ktorá nie je spojená s úhradou oprávnených nákladov, ale s výsledkami, výstupmi alebo inými ukazovateľmi výkonnosti, platby závisia od dosiahnutia vopred stanovených míľnikov alebo cieľov, ktoré sa musia pred každým vyplatením overiť;

C. keďže tým, že tento prístup oddeľuje úhrady od skutočných výdavkov, oslabuje dostupnosť údajov o skutočných nákladoch, a tým bráni posudzovaniu hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti; zdôrazňuje, že tento nedostatok údajov o nákladoch takisto bráni systematickej identifikácii nezrovnalostí, rizík podvodov a dvojitého financovania a zároveň oslabuje schopnosť Únie zaviesť mechanizmy včasného varovania a posudzovania rizík založené na údajoch;

D. keďže pri neoverovaní výdavkov sa zvyšuje riziko nepresnosti v odhadoch nákladov, čím sa oslabuje správne finančné riadenie, transparentnosť a zodpovednosť; keďže Dvor audítorov opakovane varoval pred nedostatkami v posudzovaní nákladov, rozdielmi medzi audítorskými štandardmi členských štátov a slabou kapacitou dohľadu Komisie;

E. keďže široká diskrečná právomoc pri posudzovaní plnenia míľnikov a cieľov môže viesť k nejednotnému pristupovaniu k členským štátom zo strany Komisie alebo k predčasnému uvoľneniu finančných prostriedkov pred tým, ako sú plne splnené podmienky na ich vyplatenie;

F. keďže Dvor audítorov odhalil mnohé nedostatky v nastavení kontrolného systému Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vrátane nadmerného dôrazu na vnútroštátne orgány, neúplných audítorských záznamov, systémových zlyhaní a rizík nejednotného uplatňovania medzi jednotlivými členskými štátmi; konštatuje, že tieto nedostatky ešte zhoršuje roztrieštenosť a nekompatibilita vnútroštátnych systémov údajov, čo bráni interoperabilite, včasnému odhaľovaniu rizík a účinnej ochrane osobných údajov pri auditoch a kontrolách;

G. keďže kontrola nástrojov založených na výkonnosti závisí od dôveryhodnosti vnútroštátnych monitorovacích mechanizmov; keďže nedostatky v oblasti právneho štátu zvyšujú riziko pre finančné záujmy EÚ, pretože ich ochrana závisí od nezávislého súdnictva a autonómnych orgánov pre boj proti podvodom;

H. keďže demokratická zodpovednosť si vyžaduje zachovanie úlohy Parlamentu ako zákonodarcu a rozpočtového orgánu a orgánu udeľujúceho absolutórium s prísnymi mechanizmami zodpovednosti a úplnou transparentnosťou, pokiaľ ide o konečných príjemcov finančných prostriedkov Únie, a keďže členské štáty a iné

vnútroštátne orgány by sa nemali považovať za konečných príjemcov finančných prostriedkov Únie;

Výzvy ovplyvňujúce transparentnosť, zodpovednosť a účinnú kontrolu nástrojov založených na výkonnosti

1. zdôrazňuje, že tak, ako sa stanovuje v nariadení o rozpočtových pravidlách, nástroje založené na výkonnosti musia byť v súlade so zásadami zákonnosti, správnosti, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti a že zjednodušovanie by nikdy nemalo byť na úkor správneho finančného riadenia a transparentnosti; požaduje primerané kontroly založené na riziku a trvá na tom, že ukazovatele pre nástroje založené na výkonnosti by mali zachytávať hmatateľné výsledky a pridanú hodnotu EÚ, a nie len vopred vymedzené výstupy; zdôrazňuje, že ak sú tieto nástroje správne navrhnuté, môžu posilniť zameranie na výsledky, reformy a konkurencieschopnosť;

2. konštatuje, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti so zameraním sa na vyplácanie na základe uspokojivého splnenia míľnikov a cieľov je prvým významným nástrojom na úrovni EÚ založeným na výkonnosti, ktorý stavia výlučne na financovaní, ktoré nie je spojené s nákladmi; ďalej konštatuje, že model Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bol použitý aj v iných finančných nástrojoch, napríklad v Nástroji pre Ukrajinu a Nástroji pre západný Balkán; vyjadruje znepokojenie v súvislosti s návrhmi Komisie použiť podobný model v budúcom viacročnom finančnom rámci (ďalej len „VFR“) pri väčšine finančných programov EÚ vrátane okruhu 1; konštatuje, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti do určitej miery stimuloval niektoré vnútroštátne investície a reformy;

3. zdôrazňuje dôležitosť poučenia sa z kritických nedostatkov, ktoré odhalil centralizovaný, výkonnostný model vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako to uznali Európsky dvor audítorov a Komisia, vrátane zníženej zodpovednosti a obmedzeného dohľadu nad dodržiavaním pravidiel a predpisov na úrovni EÚ; zdôrazňuje, že transparentnosť, pokiaľ ide o konečných prijímateľov, sa musí zabezpečiť prostredníctvom jednotného, interoperabilného a celoúnijného systému podávania správ, ktorý bude prístupný Komisii, Dvoru audítorov, Európskej prokuratúre a Európskeho parlamentu; zdôrazňuje, že pridaná hodnota EÚ sa môže posilniť zvýšením počtu cezhraničných projektov a zabezpečením dostatočnej rozhodovacej právomoci subjektom na nižšej ako celoštátnej úrovni, najmä miestnym a regionálnym orgánom, pri navrhovaní a vykonávaní tohto nástroja;

4. domnieva sa, že napriek tomu, že Mechanizmus na podporu obnovy má byť nástrojom založeným na výkonnosti, pri jeho vykonávaní sa často uprednostňujú výstupy pred výsledkami; vyjadruje poľutovanie nad tým, že nejasne vymedzené míľniky a ciele, ktoré kladú dôraz najmä na vstupy a výstupy, a nie na výsledky, môžu ohroziť

dosiahnutie cieľov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; domnieva sa, že v rámci budúcich nástrojov založených na výkonnosti by sa mali stanoviť konkrétnejšie kľúčové ukazovatele výkonnosti, aby sa zaistilo, že investície budú v súlade s cieľmi konkrétneho nástroja, budú mať pozitívny vplyv a prinesú jasnú pridanú hodnotu pre EÚ; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že budúce nástroje založené na výkonnosti budú harmonizované vo všetkých členských štátoch, budú koncipované transparentne a budú stabilné v čase s cieľom podporiť konzistentnosť, zodpovednosť a dlhodobú účinnosť;

5. zdôrazňuje, že spoliehaním sa na odhady nákladov *ex ante* bez overovania skutočných výdavkov hrozí, že vznikne štrukturálna medzera v zodpovednosti, čo obmedzí možnosť posúdiť pomer medzi kvalitou a cenou, a tým oslabí zásady hospodárnosti a účinnosti; zdôrazňuje, že treba zaviesť mechanizmy overovania založené na riziku a významnosti s jasne vymedzenými prahovými hodnotami pre povinné kontroly; vyzýva Komisiu, aby systematicky začleňovala hĺbkovú analýzu údajov, nástroje krížovej kontroly a analýzy do budúcich nástrojov založených na výkonnosti s cieľom odhaliť nezrovnalosti a riziká korupcie a konfliktov záujmov;

6. vyjadruje hlboké znepokojenie nad návrhmi Komisie, aby sa financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, bežne využívalo v budúcom VFR a zdôrazňuje dôležitosť vytvorenia primeraných záruk zabezpečujúcich správne finančné riadenie pri využívaní finančných prostriedkov Únie; zdôrazňuje potrebu starostlivo posúdiť takýto významný posun smerom využívaniu financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, vzhľadom na nedostatky zistené v predchádzajúcich alebo existujúcich nástrojoch založených na výkonnosti, a zdôrazňuje význam vykonania komplexného posúdenia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;

7. vyjadruje znepokojenie v súvislosti s rastúcim dlhovým zaťažením EÚ a nákladmi na pôžičky; konštatuje, že podľa odhadu výročnej správy Európskeho dvora audítorov za rok 2024 by nesplatené pôžičky EÚ mohli do roku 2027 presiahnuť 900 miliárd EUR, čo je takmer desaťnásobok úrovne z roku 2020 pred zavedením balíka obnovy NextGenerationEU; varuje, že rastúce náklady na prijaté úvery a pôžičky predstavujú riziko pre budúce rozpočty a obmedzujú fiškálny priestor pre nové priority;

8. tvrdí, že všeobecným využívaním financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, sa síce môže znížiť administratívne zaťaženie, ale zároveň sa zvyšuje riziko nezrovnalostí, dvojitého financovania a podvodov, a tým znižuje transparentnosť a vysledovateľnosť finančných prostriedkov EÚ; zdôrazňuje, že nedostatočné prepojenie s nákladmi môže viesť k financovaniu neživotaschopných projektov, ktoré sú navrhnuté tak, aby splnili míľniky, ale nie aby dosiahli najlepší pomer ceny a kvality; zdôrazňuje kontrolnú úlohu Európskeho parlamentu pri dohľade nad plnením rozpočtu EÚ, najmä

jeho právomoc udeľovať absolutórium; požaduje spoľahlivé riadenie v budúcom VFR, ktoré má zabezpečiť, aby Európsky parlament mohol v plnej miere vykonávať svoju úlohu orgánu udeľujúceho absolutórium;

9. berie na vedomie aspekty týkajúce sa právneho štátu v návrhu VFR na roky 2028 – 2034, ktorý predložila Komisia, a požaduje jednotný, súdržný a komplexný rámec vo všetkých programoch financovania EÚ pod záštitou nariadenia o podmienenosti právnym štátom; okrem toho žiada, aby akékoľvek uplatňovanie financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, bolo plne v súlade s týmto nariadením;

10. konštatuje so znepokojením, že na konci roka 2024 riešila Európska prokuratúra 311 aktívnych prípadov týkajúcich sa nástroja NextGenerationEU, z ktorých sa všetky okrem štyroch týkali Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, čo predstavuje približne 17 % všetkých aktívnych vyšetrovaní podvodov v oblasti výdavkov a nárast približne o 51 % v porovnaní s rokom 2023, pokiaľ ide o prípady súvisiace s nástrojom NextGenerationEU; ďalej konštatuje, že odhadované škody na finančných záujmoch EÚ dosahujú 2,8 miliardy EUR, čo predstavuje 30 % celkových odhadovaných škôd vyplývajúcich zo všetkých podvodov s výdavkami v EÚ (v porovnaní s 25 % v roku 2023); zdôrazňuje, že počet prípadov hlásených inštitúciami EÚ je naďalej nízky, čo vyvoláva ďalšie obavy, pokiaľ ide o schopnosť Komisie účinne dohliadať na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; pripomína, že z 27 členských štátov EÚ je v súčasnosti do Európskej prokuratúry zapojených 24 štátov;

11. vyjadruje znepokojenie nad tým, že nástroje založené na výkonnosti využívajúce financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, sa zameriavajú viac na systémové audity než na kontroly skutočne vynaložených výdavkov; varuje, že takéto systémové audity nemusia odhaliť základné problémy, ktoré sa môžu rozšíriť a vážne narušiť správne finančné riadenie rozpočtu Únie a ochranu finančných záujmov Únie; domnieva sa, že aj v rámci súčasnej finančnej architektúry a modelu financovania EÚ vykazujú systémy kontroly viacerých členských štátov systémové nedostatky, následkom čoho sa nedarí odhaľovať podvody alebo iné nezrovnalosti a predchádzať im, ako napríklad v prípade OPEKEPE v Grécku alebo v prípadoch týkajúcich sa fondov na rozvoj vidieka na Slovensku, ako aj v iných nedávnych prípadoch vo viacerých členských štátoch, čo svedčí o potrebe silnejšieho dohľadu EÚ; vyzýva preto Komisiu, aby prijala rozhodné nápravné opatrenia, posilnila audítorské a akreditačné postupy a zabezpečila, aby sa podobné systémové zlyhania nemohli opakovať, a to pri dodržaní zásady proporcionality, pokiaľ ide o povinnosti týkajúce sa podávania správ a dokumentácie;

12. konštatuje so znepokojením, že v právnych predpisoch týkajúcich sa nástrojov založených na výkonnosti, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, a v návrhoch Komisie týkajúcich sa VFR na roky

2028 – 2034 chýbajú jasné normy a prahové hodnoty pre prípady, keď sa vnútroštátne systémy riadenia a kontroly považujú za nedostatočné alebo nespoľahlivé, čím sa nápravné opatrenia alebo pozastavenia ponechávajú na voľné uváženie;

13. zdôrazňuje, že široké využívanie financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, si vyžaduje, aby Dvor audítorov a vnútroštátne orgány auditu výrazne upravili svoje činnosti a prešli na iný audítorský prístup; varuje, že bez zabezpečenia pripravenosti orgánov auditu prinesie takáto zmena veľké výzvy a mohla by vytvoriť štrukturálnu medzeru v audítorských záznamoch, čo by malo vážne dôsledky pre správne finančné riadenie rozpočtu Únie, ako aj pre postup udelenia absolutória;

14. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Dvor audítorov upozornil na neúplné audítorské záznamy v rámci nástrojov založených na výkonnosti, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, čo oslabuje vysledovateľnosť a obmedzuje schopnosť Európskeho parlamentu a Dvora audítorov vykonávať kontrolu;

15. zdôrazňuje, že prílišným spoliehaním sa na vnútroštátne orgány a externých audítorov bez silných záruk a podrobných usmernení Komisie, technickej pomoci a špecializovanej odbornej prípravy v oblasti metodiky auditu výkonnosti vzniká riziko rozdielov v kvalite a nezávislosti kontrol, čo vystavuje EÚ riziku poškodenia dobrej povesti; zdôrazňuje, že podpora vnútroštátnych kontrolných orgánov prispeje k zlepšeniu kvality a väčšej konzistentnosti;

16. zdôrazňuje, že čerpanie alebo vyplácanie finančných prostriedkov nie je zo svojej podstaty ukazovateľom úspešnosti; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v najnovších zmenách národných plánov obnovy a odolnosti viedlo zameranie na čerpanie k zníženiu pôvodne plánovaných ambícií, najmä pokiaľ ide o reformy;

17. pripomína, že orgány auditu v členských štátoch musia dodržiavať medzinárodne uznávané audítorské štandardy; varuje, že ak to tak nebude, ich práca nebude taká spoľahlivá a ohrozí to prístup jednotného auditu; berie na vedomie opakované zistenia Dvora audítorov o nedostatkoch niektorých vnútroštátnych orgánov auditu, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, kvalitu, dokumentáciu a podávanie správ; zdôrazňuje potrebu jasného rámca zodpovednosti s cieľom zaručiť kvalitu a konzistentnosť;

18. zdôrazňuje, že rozdrobenosťou informačných a dátových systémov v členských štátoch sa zvyšuje riziko chýb, nezrovnalostí, dvojitého financovania, oneskorení a nejednotného podávania správ; pripomína, že s cieľom zabezpečiť plnú vysledovateľnosť finančných prostriedkov EÚ Európsky parlament opakovane vyzýval na vytvorenie jednotného, integrovaného a interoperabilného informačného a monitorovacieho systému vrátane jednotného

nástroja na hĺbkovú analýzu údajov a hodnotenie rizika, ktorý by vychádzal okrem iného z existujúcich nástrojov a databáz v kontexte prepracovaného znenia nariadenia o rozpočtových pravidlách; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že členské štáty odmietajú zaviesť povinné používanie takéhoto systému od začiatku budúceho VFR; víta neustále úsilie Komisie o vytvorenie takéhoto interoperabilného systému na základe nástroja ARACHNE a naliehavo vyzýva všetky členské štáty, aby tento systém v plnej miere využívali; zdôrazňuje, že účinnosť každého nového modelu financovania závisí od spoľahlivosti a konzistentnosti podkladových údajov a monitorovacích nástrojov; zdôrazňuje, že je dôležité navrhnúť interoperabilný systém, ktorý bude v súlade so všeobecným nariadením o ochrane údajov (GDPR)[1]; zdôrazňuje, že takýto systém musí poskytovať presné a včasné informácie, minimalizovať falošne pozitívne výsledky a fungovať spoľahlivo;

19. zdôrazňuje, že do zdieľaného riadenia v budúcom VFR sa na základe viacúrovňového prístupu k riadeniu musia vo fáze navrhovania, rozhodovania a plánovania, ako aj vo fáze vykonávania a plnenia zapojiť regionálne a miestne orgány a zainteresované strany, a to aj v prípade nástrojov založených na výkonnosti, aby sa zaistila pridaná hodnota cezhraničných projektov pre EÚ a dôraz sa kládol skôr na merateľné výsledky než na výstupy;

20. konštatuje, že kombinovaním grantov a finančných nástrojov v rámcoch založených na výkonnosti sa celá vec komplikuje a zvyšuje sa riziko dvojitého financovania, nezrovnalostí, podvodov, nadmernej kompenzácie a slabých reťazcov zodpovednosti; zdôrazňuje najmä, že ak financovanie nie je spojené s nákladmi, neoverovaním nákladov sa zvyšuje riziko prekrývania rôznych tokov financovania a oslabuje sa záruka správneho finančného riadenia;

21. poukazuje na to, že monitorovanie založené na výkonnosti nemusí nevyhnutne znižovať administratívnu záťaž, pretože slabé systémy overovania môžu vytvárať skryté náklady bez zvýšenia istoty; vyzýva Komisiu, aby zefektívnila ukazovatele výkonnosti, zjednodušila vzory na podávanie správ, odstránila nadbytočné žiadosti o údaje a riešila zbytočnú zložitosť žiadostí o platby; domnieva sa, že akýkoľvek prechod na využívanie modelov vykonávania založených na výkonnosti si vyžaduje budovanie kapacít na úrovni EÚ a v členských štátoch, keďže potreby monitoringu, kontroly a auditu v prípade týchto modelov sa líšia od potrieb nástrojov založených na preplácaní oprávnených nákladov;

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

22. varuje, že v súčasnom geopolitickom kontexte a vzhľadom na zvýšený rozpočtový tlak hrozí, že rastúce využívanie nástrojov založených na výkonnosti bez riešenia nedostatkov zistených v Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, a to aj posilnením parlamentnej kontroly, bude viesť k posunu inštitucionálnej rovnováhy v prospech výkonnej diskrečnej právomoci na úkor demokratickej zodpovednosti; trvá na tom, že každý model riadenia nástrojov založených na výkonnosti musí na rovnakej úrovni zahŕňať Európsky parlament i Radu; odmieta akýkoľvek návrh na narušenie inštitucionálnej rovnováhy a oslabenie úlohy Európskeho parlamentu ako rozpočtového orgánu a orgánu udeľujúceho absolutórium;

Odporúčania na posilnenie kontroly, transparentnosti a vysledovateľnosti nástrojov založených na výkonnosti

23. domnieva sa, že model financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, by sa v prípade nástrojov založených na výkonnosti nemal používať ako všeobecná metóda vykonávania nástrojov ani úhrady medzi členskými štátmi a príjemcami s výnimkou menších príjemcov s projektmi pod určitými finančnými prahovými hodnotami, čo im umožňuje zjednodušený systém realizácie, ale zároveň zachováva pevný rámec kontroly; zdôrazňuje najmä, že rozsiahle a zložité projekty by mali byť aj naďalej založené na nákladoch, keďže ich rozsah, trvanie a viacúrovňové financovanie si vyžadujú podrobné finančné vykazovanie a overiteľné údaje o výdavkoch, aby sa zabezpečilo riadne monitorovanie a zodpovednosť; zdôrazňuje, že je dôležité vytvoriť mechanizmus vymáhania finančných prostriedkov v prípadoch, keď medzi odhadmi nákladov *ex ante* a kontrolami *ex post* vzniknú značné odchýlky, najmä ak sa projekty realizujú pod úrovňou pôvodne odhadovaných nákladov; zdôrazňuje, že takéto úpravy musia odrážať skutočné výdavky, aby sa zabezpečila finančná integrita, pomer medzi kvalitou a cenou a zodpovednosť; vyzýva na pokračovanie a rozšírenie využívania jednorazových platieb a zjednodušeného vykazovania nákladov, najmä v prípade menších alebo stredných investícií, keďže sú účinnými a primeranými nástrojmi na zníženie administratívnej záťaže, zvýšenie prístupnosti pre menších príjemcov a zachovanie zodpovednosti a vysledovateľnosti pri využívaní finančných prostriedkov Únie;

24. trvá na tom, že zjednodušený rozpočet musí viesť aj k transparentnému rozpočtu; naliehavo vyzýva Komisiu, aby poskytla verejnosti prístup k procedurálnym informáciám vrátane metodiky odhadu nákladov a aby Európskemu parlamentu poskytla prístup k odhadovaným nákladom na plány národného a regionálneho partnerstva;

25. požaduje jednotný systém zodpovednosti, ktorý umožní vysledovateľnosť príspevkov z rozpočtu EÚ na konkrétne projekty a ich skutočných konečných príjemcov vrátane dodávateľov a subdodávateľov, ako aj konečných užívateľov výhod; zdôrazňuje, že je

dôležité zabezpečiť viditeľnosť projektov financovaných EÚ pre občanov; zdôrazňuje potrebu prepojiť platby s plnením koherentných, jasne vymedzených míľnikov a cieľov, aby sa zlepšil súlad medzi reformami a investíciami; zdôrazňuje význam zavedenia systému hodnotenia *ex post* založeného na cieľoch dosiahnutých jednotlivými nástrojmi meraných ich ukazovateľmi výkonnosti;

26. zdôrazňuje, že financovanie Únie by sa malo poskytovať len na opatrenia priamo spojené s konkrétnymi overiteľnými projektmi, ktoré preukazujú hmatateľný pokrok, merateľné výsledky, prispievajú k cieľom politiky Únie, možno ich účinne monitorovať a kontrolovať a podliehajú transparentnému podávaniu správ, a to aj pokiaľ ide o pomer kvality a ceny a požiadavky viditeľnosti;

27. vyzýva Komisiu, aby sa zdržala zavádzania zložitých alebo špekulatívnych metodík odhadu nákladov, ktoré by mohli ohroziť transparentnosť a porovnateľnosť medzi členskými štátmi; namiesto toho naliehavo vyzýva na vytvorenie a širšie využívanie harmonizovaných a overiteľných zjednodušených možností vykazovania nákladov, ktoré by boli prehľadné, znížili by administratívne zaťaženie a zachovali primeranú úroveň zodpovednosti;

28. požaduje jednoznačné kritériá súladu s jednotnými vymedzeniami vo všetkých členských štátoch, ktorými sa dá určiť, kedy nástroje založené na výkonnosti spĺňajú plánované výstupy alebo výsledky;

29. požaduje pravidelné posudzovanie skutočných nákladov vzniknutých pri vykonávaní nástrojov založených na výkonnosti v porovnaní s odhadmi nákladov členských štátov s cieľom zabrániť nezrovnalostiam; domnieva sa, že pri takýchto posúdeniach by sa mali automaticky aktivovať kontroly a audity, ak existujú významné rozdiely medzi skutočnými a odhadovanými nákladmi;

30. trvá na tom, že pri použití modelu financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, sa musí vždy vyžadovať korelácia medzi žiadosťami o platbu a plnením míľnikov a cieľov na jednej strane a vykonávaním konkrétnych projektov na strane druhej; zdôrazňuje, že bez takejto korelácie je vysledovateľnosť financovania Únie vážne ohrozená;

31. vyzýva na vytvorenie jednotného, integrovaného a interoperabilného informačného a monitorovacieho systému vrátane jednotného nástroja na hĺbkovú analýzu údajov a hodnotenie rizík; žiada, aby používanie tohto nového interoperabilného systému muselo byť podmienkou prístupu k finančným prostriedkom Únie v budúcom VFR; žiada, aby Komisia vytvorila verejne prístupné prehľady, ktoré občanom umožnia posúdiť hodnotu vytvorenú financovaním EÚ; vyzýva Komisiu, aby zaviedla pokročilú analýzu údajov a nástroje umelej inteligencie s cieľom zlepšiť hodnotenie sledovania výkonnosti a podávanie správ, znížiť manuálnu záťaž a zefektívniť proces

podávania správ a zabrániť dvojitému financovaniu a iným rizikám pre ochranu finančných záujmov EÚ;

32. žiada, aby Komisia stanovila a zverejnila jasné prahové hodnoty pre nápravné opatrenia vrátane úrovní závažnosti s cieľom zaručiť rovnaké zaobchádzanie a konzistentné presadzovanie;

33. trvá na tom, že plnenie míľnikov a cieľov musí hodnotiť Komisia, pričom zohľadní údaje poskytnuté členskými štátmi a musí sa riadiť transparentnou a štandardizovanou metodikou, ktorej súčasťou je zdokumentované bodové hodnotenie a podložené zdôvodnenie akýchkoľvek odchýlok nad zákonnou prahovou hodnotou; žiada, aby sa všetky hodnotiace spisy sprístupnili Európskemu parlamentu a Dvoru audítorov;

34. požaduje väčšiu transparentnosť pri implementácii nástrojov založených na výkonnosti vrátane včasného zverejňovania všetkých posúdení Komisie, národných správ, zhrnutí auditov a opatrení na vymáhanie prostriedkov vo formátoch, ktoré sú prístupné, porovnateľné, overiteľné a používateľsky ústretový, čím sa zabezpečí, aby Európsky parlament, Dvor audítorov a občania mohli kontrolovať využívanie finančných prostriedkov Únie; zdôrazňuje, že prístup k informáciám by mal fungovať kaskádovo – Dvor audítorov by mal mať plný a neobmedzený prístup v reálnom čase, Európsky parlament zaručené a neobmedzené právo klásť otázky a požadovať informácie a občania primeraný a transparentný prístup k informáciám v súlade s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie; pripomína, že všetky opatrenia v oblasti transparentnosti musia byť v súlade s požiadavkami na ochranu údajov podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov a iných príslušných právnych predpisov Únie; zdôrazňuje, že na to, aby sa poskytol skutočný obraz o výsledkoch dosiahnutých v praxi, verejne dostupné údaje musia presne odrážať skutočný stav realizácie a vývoja projektov v praxi, a nie plánované záväzky alebo úhrady uskutočnené výlučne na splnenie míľnikov a cieľov v rámci národných plánov;

35. zdôrazňuje, že všetky databázy a informačné systémy Komisie používané na zber, výmenu a monitorovanie údajov medzi Komisiou a členskými štátmi musia byť prístupné Dvoru audítorov; zdôrazňuje, že Dvor audítorov by mal mať priamy a rýchly prístup k pôvodným údajom zaznamenaným v systéme bez predchádzajúcej úpravy, agregácie alebo zmien vykonaných vnútroštátnymi orgánmi alebo útvarmi Komisie; zdôrazňuje, že takýto prístup je nevyhnutný na zabezpečenie nezávislosti, spoľahlivosti a účinnosti auditov a na zachovanie transparentnosti a zodpovednosti pri plnení rozpočtu Únie;

36. vyzýva na zlepšenie podávania správ o nástrojoch založených na výkonnosti tak, aby zahŕňali údaje na úrovni projektov podobné

údajom v rámci politiky súdržnosti, čím sa zabezpečí geografické rozdelenie financovania a intervencií na nižšej ako celoštátnej úrovni;

37. vyzýva na zlepšenie audítorských záznamov tým, že sa bude vyžadovať systematická dokumentácia krokov overovania a zabezpečí sa, aby boli záznamy úplné, prístupné a kontrolovateľné na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni;

38. žiada, aby Komisia zaviedla spoľahlivé záruky na zabezpečenie konzistentnej, nezávislej a vysokokvalitnej audítorskej práce vo všetkých členských štátoch, a to aj podrobnými metodickými usmerneniami, dlhodobej technickej pomoci vždy, keď orgány auditu vykazujú pretrvávajúce nedostatky, a špecializovanej odbornej prípravy v oblasti štandardov auditu výkonnosti; trvá na tom, že podmienkou využívania vnútroštátnych orgánov a externých audítorov musí byť dodržiavanie týchto záruk, aby sa zabránilo variabilite kvality kontrol; vyzýva členské štáty, aby zaviedli záruky s cieľom zabezpečiť nezávislosť vnútroštátnych kontrolných orgánov od politických a správnych orgánov zodpovedných za správu fondov;

39. vyzýva na zavedenie prediktívnych analytických nástrojov založených na umelej inteligencii, ako aj spôsobilostí strojového učenia, ktoré by audítorom umožnili vykonávať posudzovanie rizík v reálnom čase, účinnejšie identifikovať anomálie a uskutočňovať audity optimálneho využívania finančných prostriedkov a cielené hodnotenia v prípadoch, keď Dvor audítorov zistí pretrvávajúce nezrovnalosti; zdôrazňuje, že je dôležité využívať automatizované nástroje na hĺbkovú analýzu údajov a umelú inteligenciu na identifikáciu anomálií a zároveň sa vyhnúť dodatočným oznamovacím povinnostiam pre príjemcov, ktorí dodržiavajú predpisy; pripomína, že takéto technológie umelej inteligencie sa musia využívať v plnom súlade s pravidlami EÚ o ochrane údajov a musia byť podporené komplexnou odbornou prípravou pre vnútroštátne kontrolné orgány;

40. žiada Komisiu, aby posilnila záruky pre finančné nástroje vrátane prísnejších stropov poplatkov za riadenie, transparentných pravidiel priameho udeľovania a kontrol s cieľom zabrániť dvojitému financovaniu a porušovaniu pravidiel štátnej pomoci; žiada, aby stropy poplatkov za riadenie, najmä v prípade ich priameho udeľovania správcom fondov za kapitálové alebo kvázi kapitálové produkty, nenarúšali pomer medzi kvalitou a cenou podpory Únie, najmä v prípade nízkeho objemu operácií;

41. opakuje, že treba zvýšiť transparentnosť rozšírením modelu hodnotiacej tabuľky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na všetky nástroje založené na výkonnosti, zlepšiť načasovanie a porovnateľnosť podávania správ na vnútroštátnej úrovni a zabezpečiť prístup verejnosti, vysledovateľnosť a zodpovednosť; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila plnú interoperabilitu dátových systémov EÚ a vnútroštátnych dátových systémov, znížila manuálne

vstupy, zlepšila kvalitu údajov a umožnila vysledovateľnosť v reálnom čase až po úroveň konečných príjemcov; vyzýva v tejto súvislosti Komisiu, aby zabezpečila, aby boli údaje o skutočných konečných príjemcoch finančných prostriedkov z nástroja založeného na výkonnosti vrátane dodávateľov a subdodávateľov k dispozícii v reálnom čase orgánom auditu a orgánom udeľujúcim absolutórium, ako aj Európskej prokuratúre a Európskemu úradu pre boj proti podvodom;

42. trvá na tom, že výsady Európskeho parlamentu ako zákonodarcu, rozpočtového orgánu a orgánu udeľujúceho absolutórium sa musia v plnej miere rešpektovať a musí sa poskytnúť prístup ku všetkým údajom potrebným na vykonávanie jeho funkcií;

°

° °

43. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.